

Міграційні процеси у світовій економіці

Лекція 26

Структура

1. Структура міграційних процесів
 2. Основні тенденції
 3. Мотивація
 4. Теоретичні моделі
 5. Регіональна “пастка стагнації”
 6. Приватні трансферти
 7. Соціальні наслідки
-

25-1 Структура міграційних процесів

- ☐ біженці,
 - ☐ заробітчани,
 - ☐ об'єднання сімей
-

Види міграції

- ☐ Перманентна
 - ☐ Тимчасова
-

25-2 Основні тенденції

- ❑ Переміщення низькокваліфікованої робочої сили в промислові країни,
 - ❑ “Втеча мізків” з країн, що розвиваються,
 - ❑ Міграція кваліфікованої робочої сили зі Західної Європи до США,
 - ❑ “Пошук комфорту” в Австралії
-

Змінний характер міграційних потоків

- ☐ Частка в населенні
 - ☐ Структура
 - ☐ Напрями
-

Про напрями — докладніше:

- ❑ Мексика і Центральна Америка ⇒ США,
 - ❑ Північна Африка ⇒ Західна Європа,
 - ❑ Східна Європа ⇒ Західна Європа,
 - ❑ Середня Азія ⇒ Росія,
 - ❑ Китай ⇒ США, Росія, Західна Європа,
 - ❑ Єгипет, Пакистан, Шрі Ланка, Філіппіни ⇒ країни Перської затоки,
 - ❑ Всі країни світу ⇒ Ізраїль ⇒ США
-

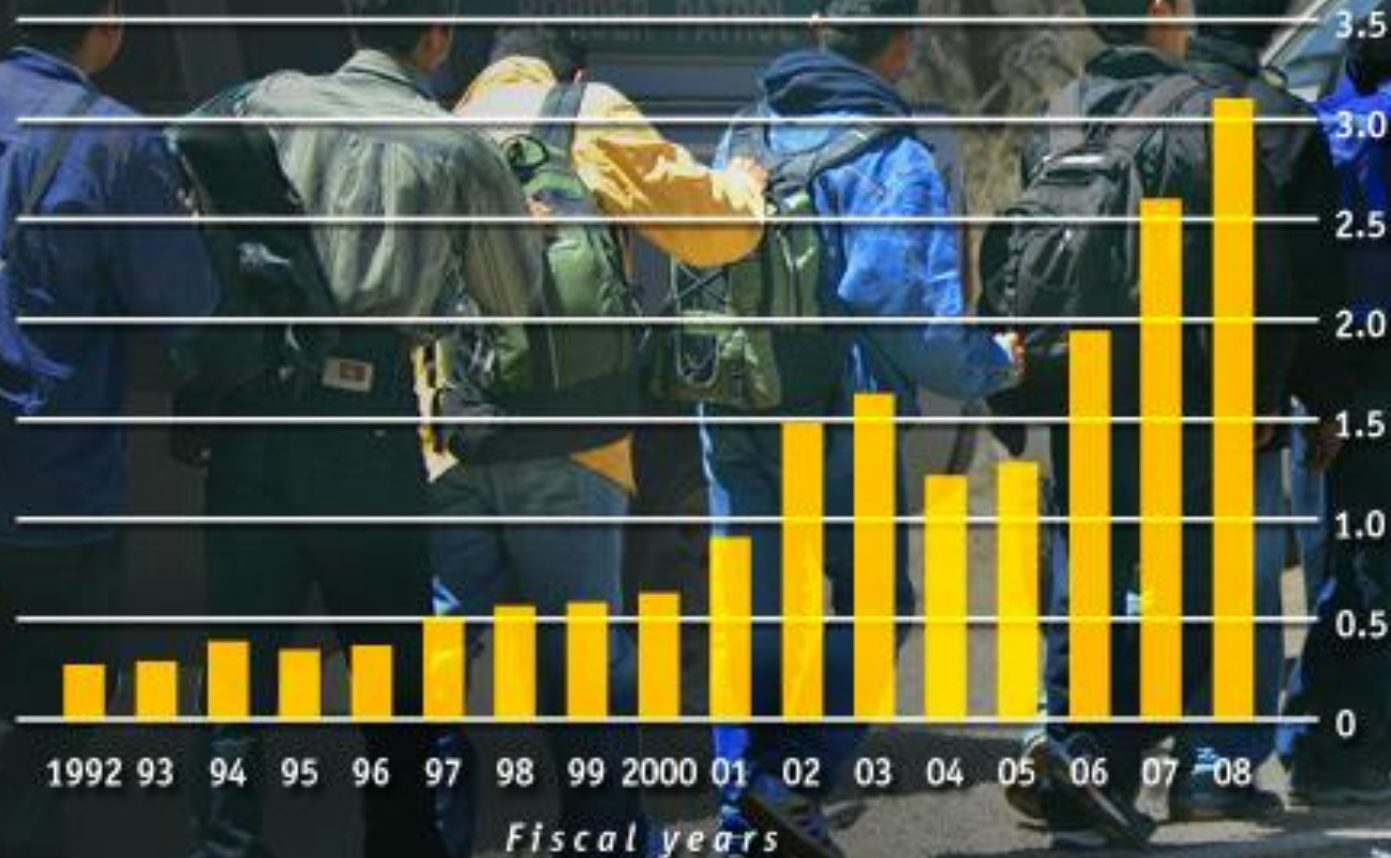
Migration destinations

Number of adults* saying they want to move to a specific country

US border control

Cost per apprehension of illegal immigrant, \$'000

Source: Center for American Progress

3-Мотивація

□ 3 боку попиту

- старіння населення
- подорожчання робочої сили
- структурні зміни

□ 3 боку пропозиції

- невисока заробітна плата
 - бажання самореалізації
 - брак економічної свободи
-

Найважливіші наслідки:

- ❑ Стандарти праці як засіб протекціонізму
 - ❑ Зміна структури робочої сили
 - ❑ Конвергенція заробітної плати
-

4-Теоретичні моделі

- ☐ Модель Мінсера
 - ☐ Модель Роя
 - ☐ Модель Борхаса
-

Модель Роя

$$w_0 = \alpha_0 + \delta_0 s,$$

$$w^* = \alpha^* + \delta^* s,$$

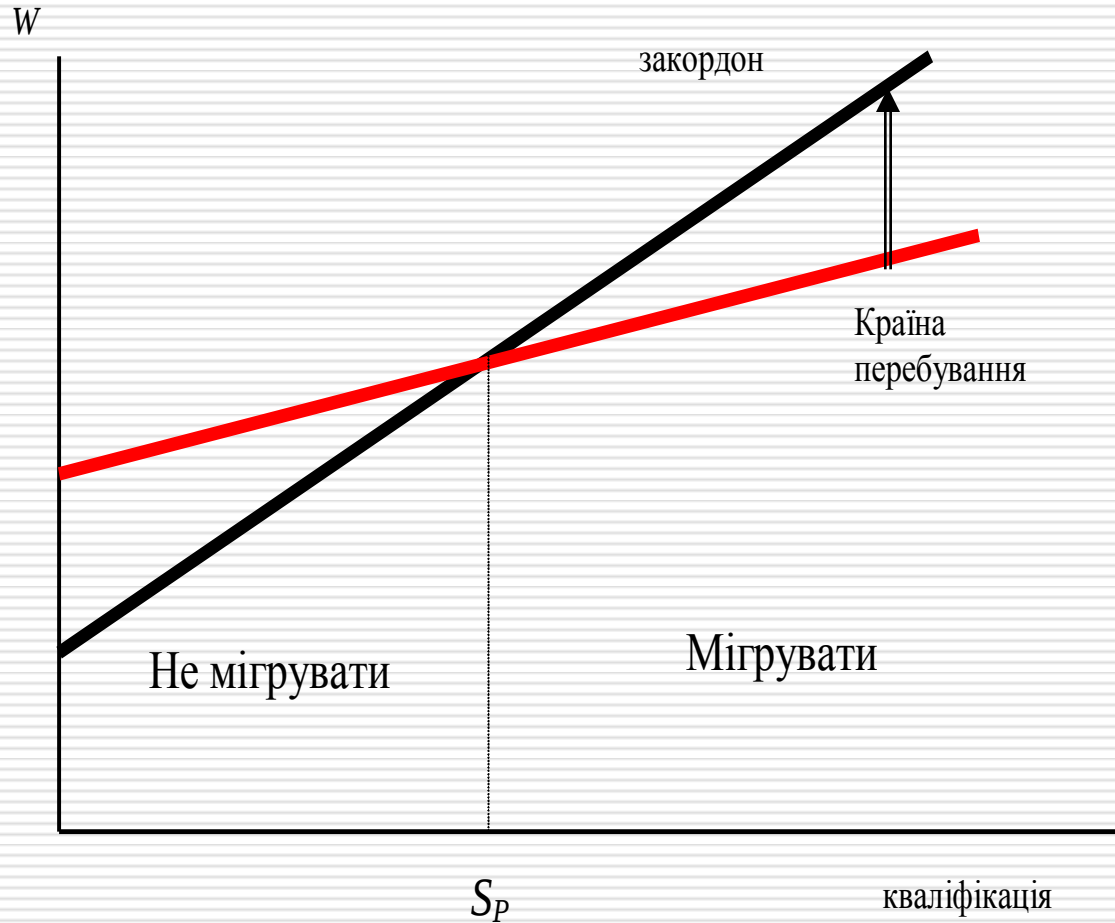
де w_0 і w^* — заробітна плата в країні
проживання та за кордоном,

α_0 і α^* — дохід осіб з “нульовою” ефективністю,

s — одиниці ефективності,

δ_0 і δ^* — віддача на кожну одиницю
ефективності

Позитивна селекція

Наслідки для країн-акцепторів:

- ☐ Зростання доходу
 - ☐ Зниження заробітної плати
 - ☐ Внутрішня міграція
 - ☐ Надходження капіталу до районів, що приймають мігрантів
 - ☐ Комплементарність ринку праці
-

Getting angry

% of respondents saying they:

Favour

Oppose

0 20 40 60 80

increasing fines for employers of illegal immigrants

criminalising employment of illegal immigrants

requiring police to report illegals to federal government

National Guard patrols of the Mexican border

building more border fences

allowing police to demand proof of migration status

excluding illegal immigrant children from school

requiring churches to report illegal immigrants

Source: *The Economist*/YouGov poll, May 1st-4th 2010

□ 23.07.2005 | 05:27

В ньюаркском федеральном суде выносился приговор жителю Воронежа Сергею Мальчикову, который был арестован три года назад вместе со своими земляками Львом Трахтенбергом и его бывшей женой Викторией Ильиной по обвинению в незаконном ввозе в Америку воронежских девушек для работы в стриптиз-клубах Нью-Джерси и вымогательстве у них. Через некоторое время Мальчиков счел за благо признать себя виновным и согласился дать в суде показания против своих подельников. Трахтенберг, пока не поздно, тоже признал себя виновным, недавно получил пять лет и отбывает их в федеральной тюрьме в Форт-Диксе в Нью-Джерси, где, по его словам, сидит "много русских".

КорреспондентT.net

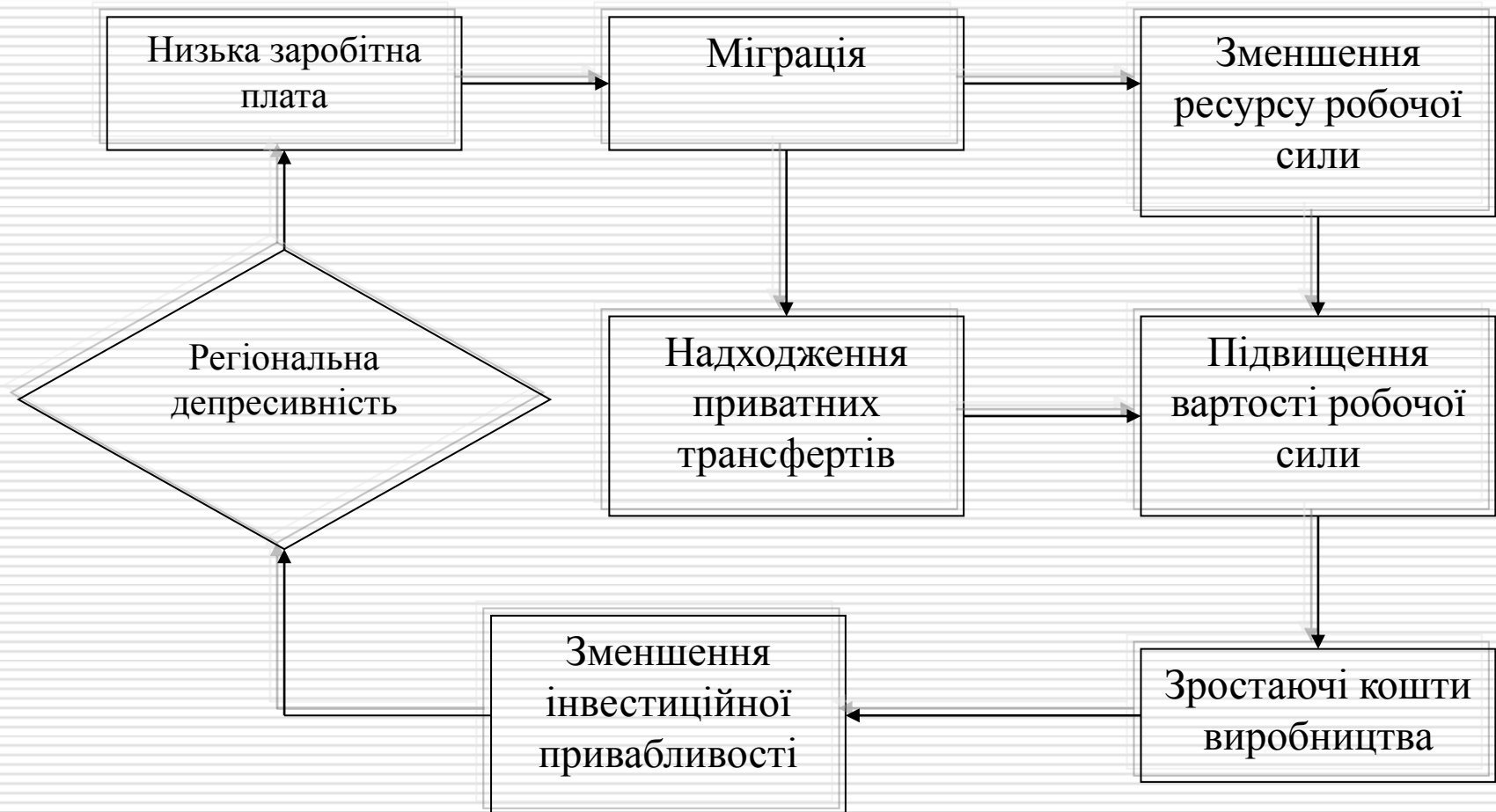
Наслідки для країн-донорів

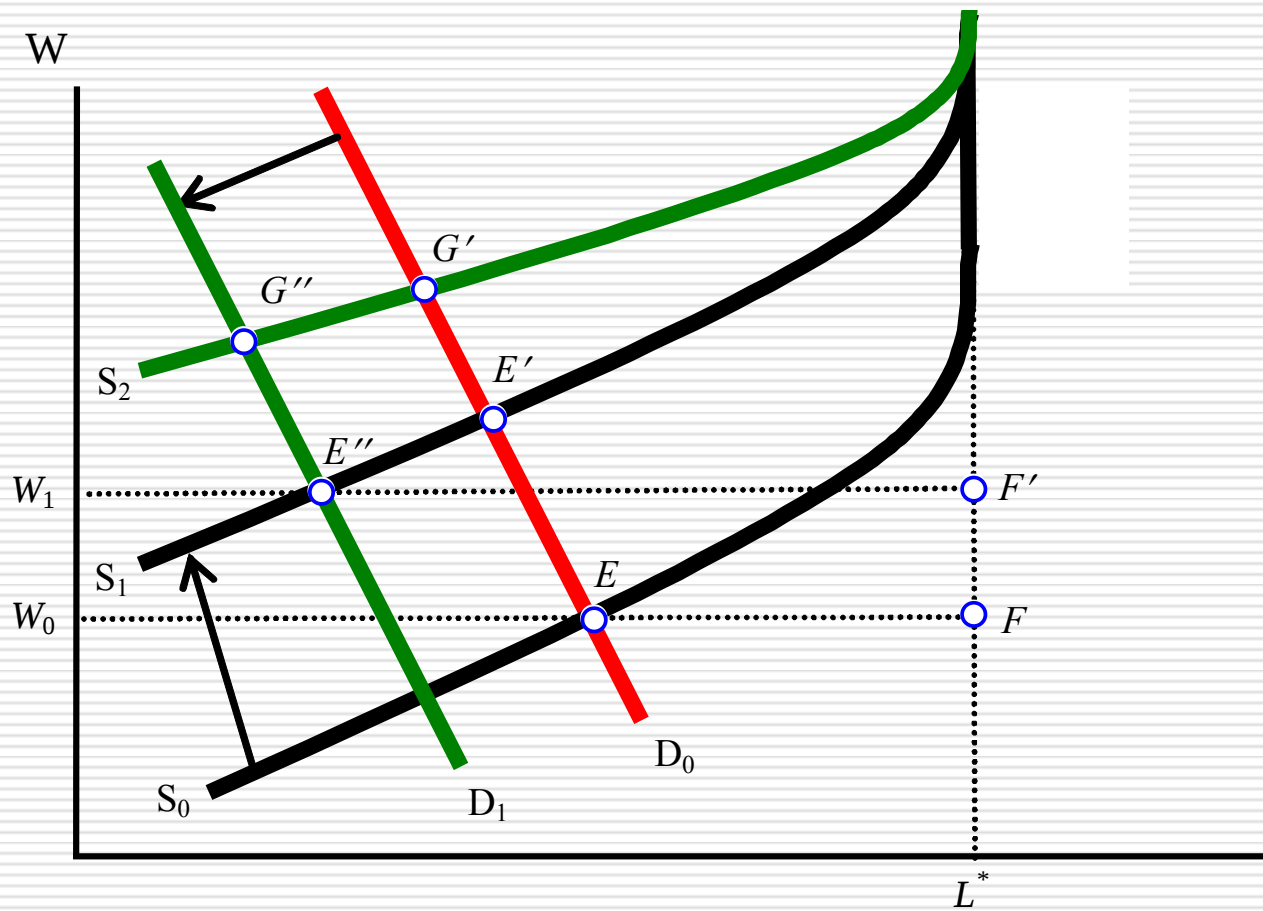
- ☐ Зниження доходу
 - ☐ Зростання заробітної плати
 - ☐ Трансфери від працюючих за кордоном
 - ☐ Втрата кваліфікованої робочої сили
-

Причини міграції з Німеччини

- ☐ податки
 - ☐ високі кошти соціального страхування
 - ☐ бюрократія
 - ☐ недостатня свобода економічної діяльності
 - ☐ професійні ревності
 - ☐ несприйняття високих заробітків
-

5-Регіональна пастка стагнації

Шляхи подолання:

- ❑ зростання рівня заробітної плати,
 - ❑ розвиток інфраструктури регіону,
 - ❑ “точки зростання” у вигляді технологічних виробництв,
 - ❑ залучення стратегічного інвестора
-

Е. Лібанова про наслідки орієнтації на модель з дешевою робочою силою:

- ❑ Брак мотивації для технологічних інновацій,
 - ❑ Відсутність стимулів до ефективної трудової діяльності,
 - ❑ Найактивніші та найкваліфікованіші верстви населення виїжджають за кордон,
 - ❑ Втрати бюджету на підготовку спеціалістів,
 - ❑ Вакансії в економіці,
 - ❑ Значна частина населення потребує державної підтримки,
 - ❑ Відсутність розвиненої системи страхування, що стримує розвиток фондового ринку
-

Способи підвищення заробітної плати:

- ❑ Законодавче встановлення мінімальної заробітної плати (2007 р. – 554, а не 430 грн.),
- ❑ Підвищення рівня оплати в державному секторі (70% від приватного сектора),
- ❑ Збільшення соціального пакета (додаткове пенсійне забезпечення, медичне страхування, пільгові кредити для фінансування освіти дітей)

Ризики невисокі, адже:

- ❑ Поступове підвищення заробітної плати не є інфляційним,
 - ❑ Питома вага заробітної плати у ВВП є невисокою
-

Добробут не зростає

	2004	2005	2006
Місячна заробітна плата (в євро)	89	126	164
Обмінний курс євро/долар	0,805	0,804	0,791
Місячна заробітна плата (в доларах)	110,51	156,69	205,74
Річна заробітна плата (в доларах)	1326,1	1880,3	2468,8
Вартість 1 кв. м житла	700	1000	1300
Купівельна спроможність (кв. м житла)	1,89	1,88	1,90

6-Приватні трансферти

- ❑ Елемент поточного рахунку,
 - ❑ “Побічний продукт” міграційних процесів,
 - ❑ Інструмент стимулювання платоспроможного попиту
-

Результати емпіричних досліджень:

□ Chami *et al.* (2003)

- негативний зв'язок між приватними трансфертами і динамікою ВВП на душу населення,
- брак інвестиційного спрямування,
- питання про характер приватних трансфертів — інвестиційний чи компенсаційний — залишається відкритим

□ Adams and Page (2003)

- збільшення частки приватних трансфертів у ВВП на 10% веде до зменшення частки бідних на 1,6%, а збільшення частки мігрантів на 10% зменшує цей показник на 1,9%
-

Результати емпіричних досліджень:

- Gonsalez and Maloney (2005)
 - зростання заробітної плати зменшує стимули для міграції
 - Unger (2005)
 - приватні трансферти сприяють конвергенції рівнів економічного розвитку окремих регіонів
-

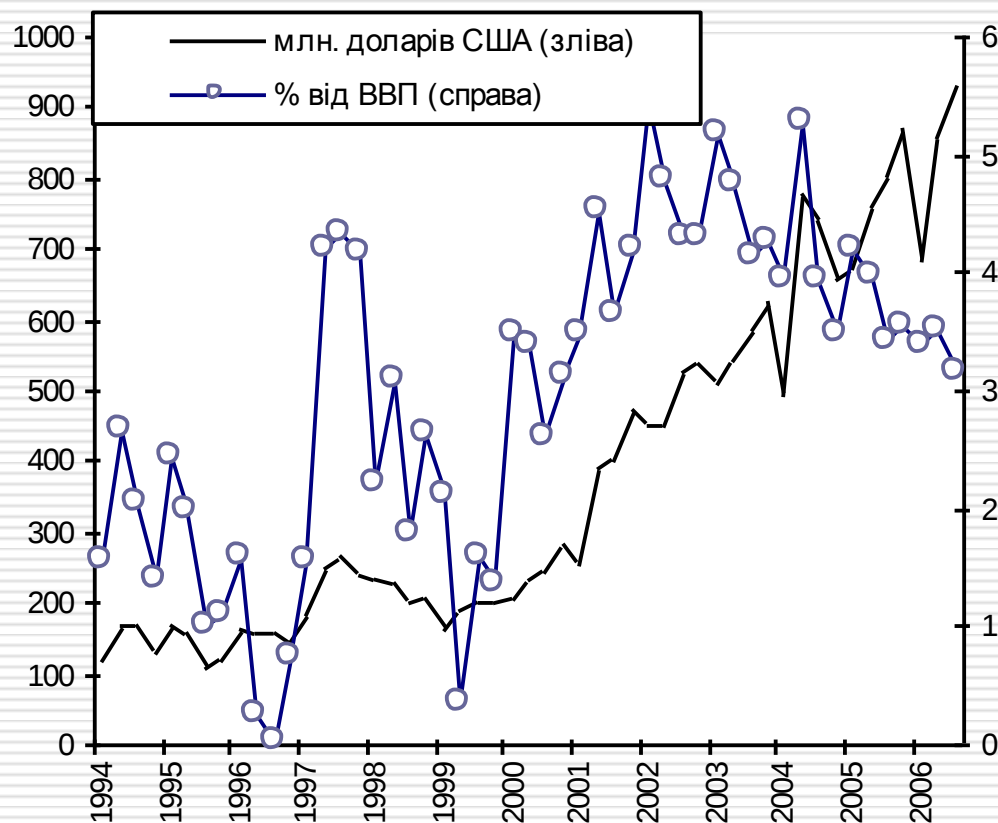
Характер приватних трансфертів:

- ❑ альтруїзм (взаємна турбота членів сімей)
 - ❑ придбання і обслуговування виробничих активів (земля, худоба),
 - ❑ „купівля” послуг на зразок опіки за дітьми і перестарілими батьками,
 - ❑ кошти для відкриття дрібного бізнесу,
 - ❑ переважно антициклічна орієнтація,
 - ❑ вплив на пропозицію робочої сили, освіти, подальшу динаміку міграції, вибір професії і народжуваність,
 - ❑ вплив на сальдо бюджету,
 - ❑ замітник заробітної плати
-

Важливо:

Мігрують не найбідніші, а „майже бідні” люди з дещо багатших прошарків населення, що можна пояснити достатньо високими коштами міграції (зв'язок між доходом на душу населення і міграцією виглядає $\cap$ -подібним)

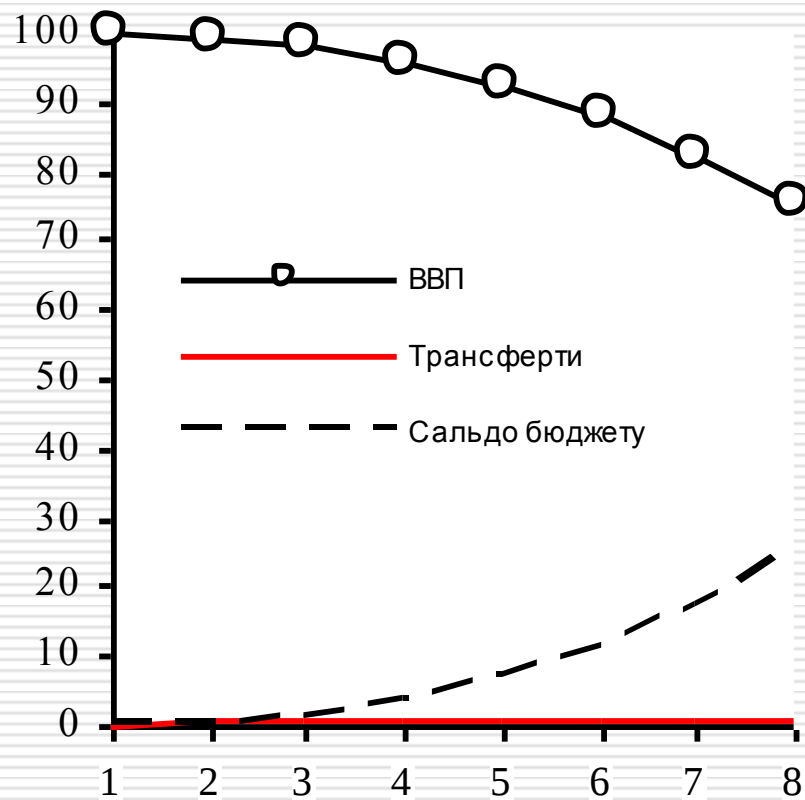
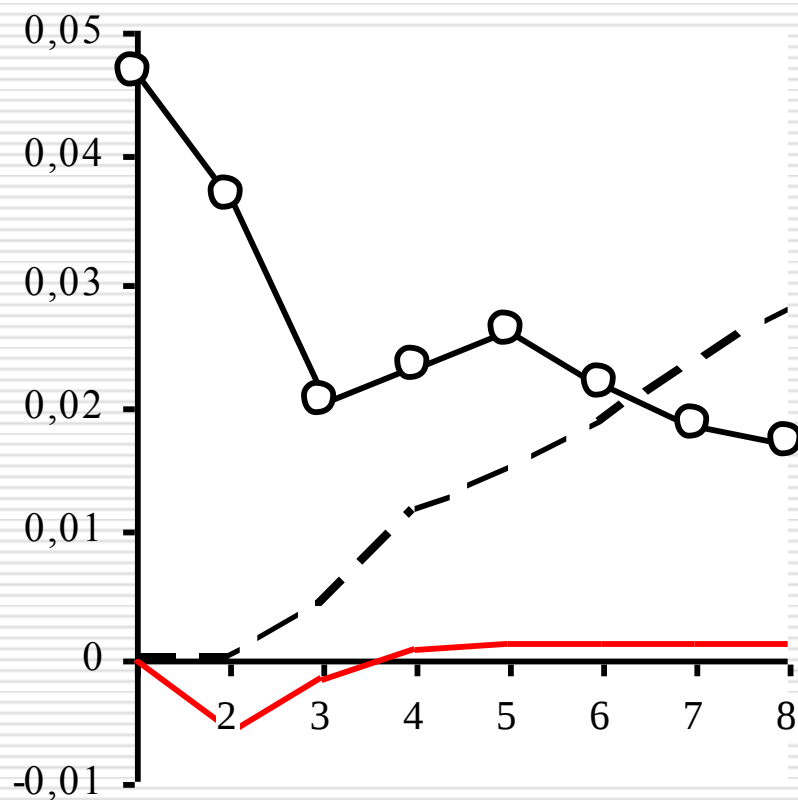
Україна: приватні трансферти, 1994-2006 рр.

Висновок з $\cap$ -подібного зв'язку між доходом і міграцією

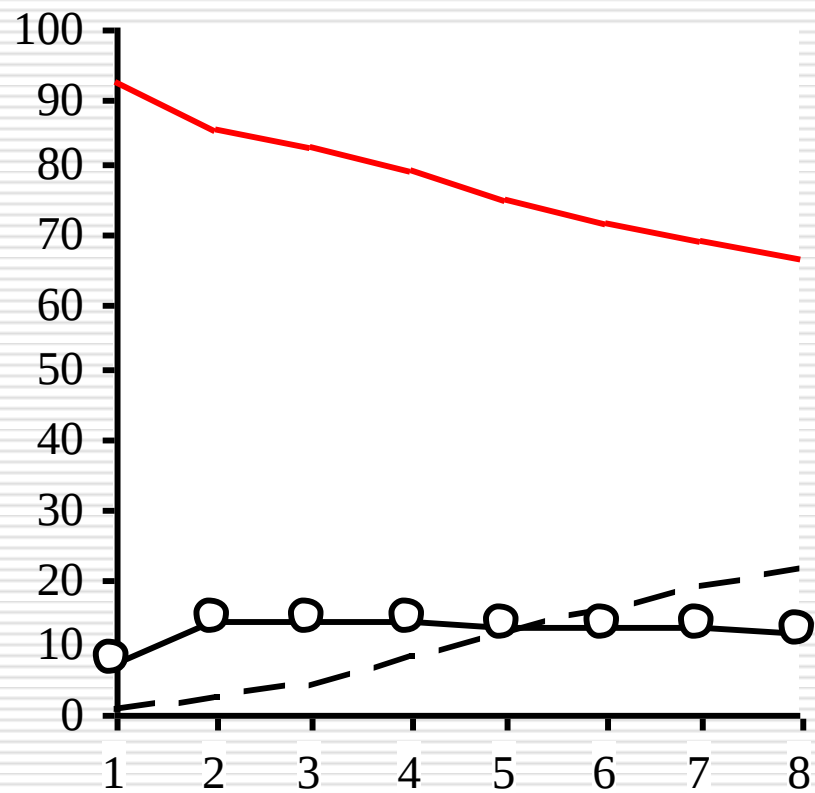
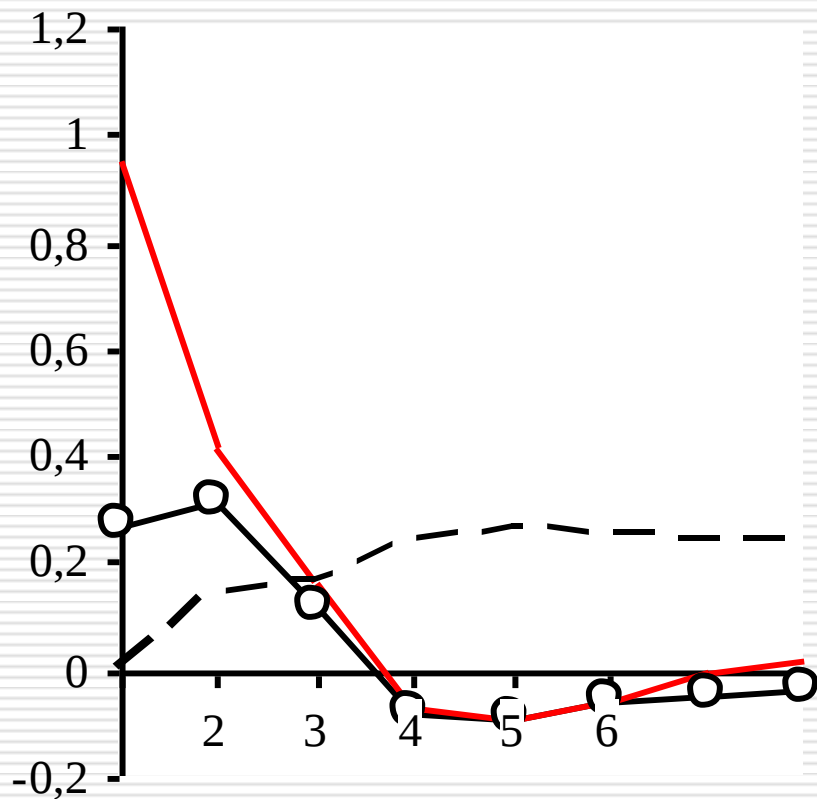
Збільшення приватних трансфертів може бути не *причиною*, а *наслідком* пожвавлення виробництва. Для періоду 2000—04 рр. така логіка підтримується низьким вихідним рівнем заробітної плати — приблизно 60 доларів у 2000 р. У міру зростання доходу потенційні українські мігранти заощадили достатньо грошей, щоб подолати „поріг” транспортних коштів і виїхати за кордон.

Емпіричні результати:

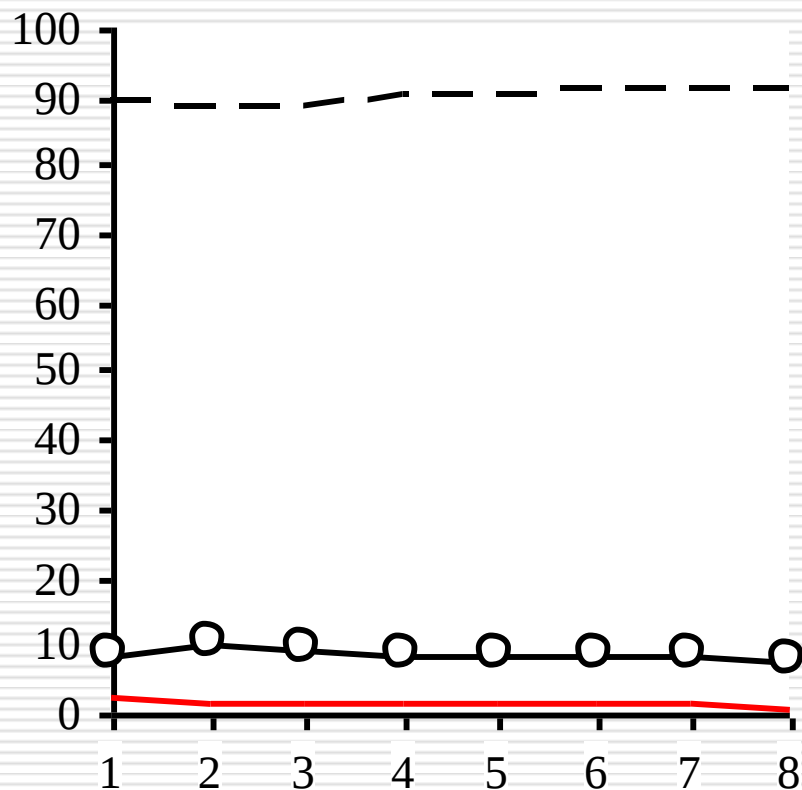
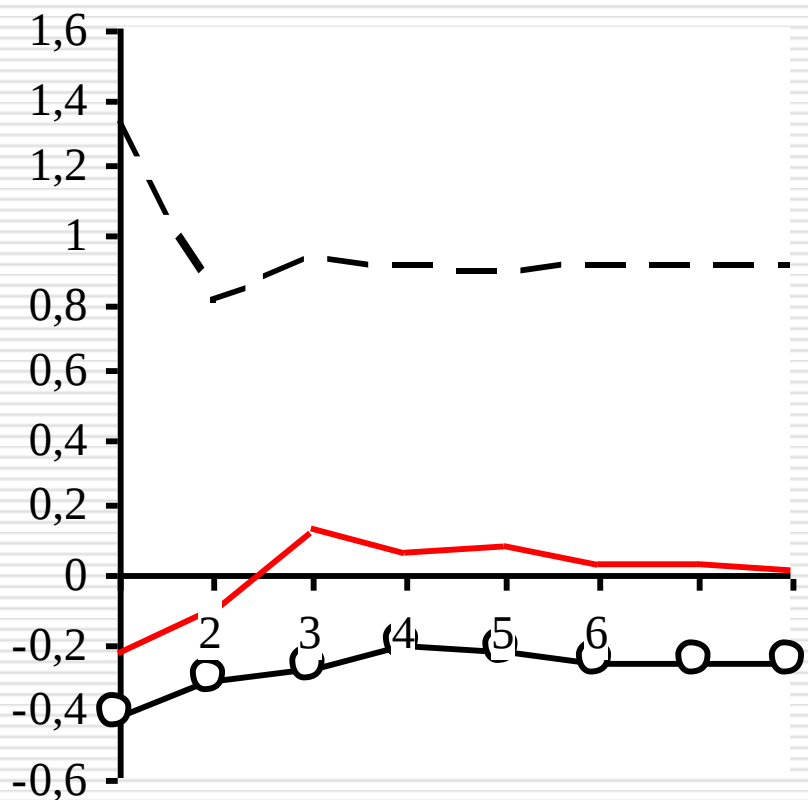
а) чинники ВВП;

Емпіричні результати:

б) чинники приватних трансфертів;

Емпіричні результати:

в) чинники сальдо бюджету;

7-Соціальні наслідки
